Simpel Switchen
in de participatieketen

optimalistic
Social development for a brighter future

Van werk naar uitkering

Toolkit garantieknop

Simpel Switchen in de participatieketen

In 2018 startte het programma Simpel Switchen in de Participatieketen. Dit programma draait om de overgangen in de participatieketen: zoals wanneer mensen de stap zetten van dagbesteding naar beschut werk, parttime gaan werken naast een bijstandsuitkering, of volledig uitstromen. En ook de stap terug is onderdeel van het programma: wat als je een stap naar een andere regeling of naar werk zet, maar het lukt toch niet?

Daarbij wil het programma het volgende mogelijk maken: inwoners kunnen switchen tussen verschillende regelingen, en zich tijdens die switch aan dezelfde begeleider vasthouden. In onderstaand filmpje wordt daar meer toelichting op gegeven.

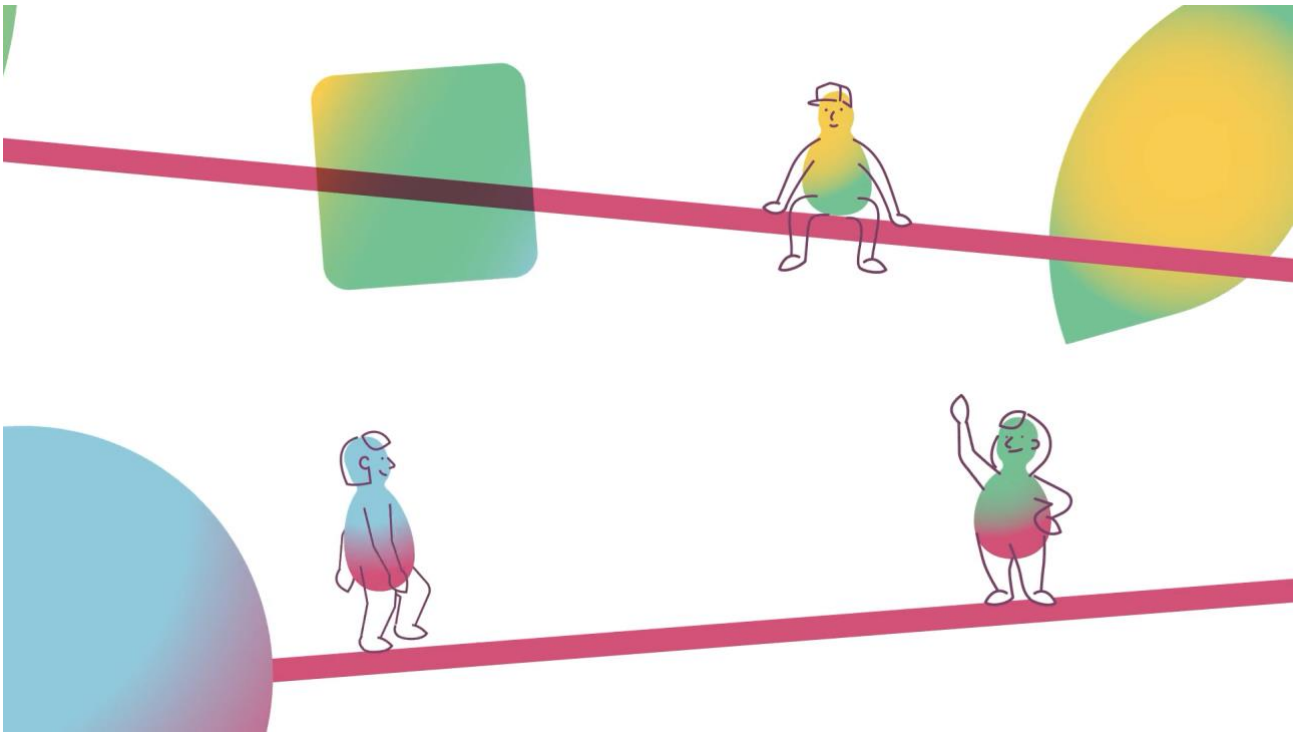

Het programma richt zich daarbij steeds op de vraag: tegen welke drempels lopen inwoners aan bij deze overgangen? Die vraag ligt dicht aan tegen de missie van veel uitvoeringsorganisaties. Simpel Switchen maakt die missie vervolgens concreet voor de uitvoering: als je als organisatie wilt bijdragen aan drempelloze overgangen in de keten, wat is er in de uitvoering dan nodig om dat te realiseren? Wat is er mogelijk en hoe doe je dat?

In het Simpel Switchen Kompas zijn de oplossingen die organisaties kunnen implementeren rond de overgangen in de participatieketen gebundeld.

Rond de overgang van werk naar uitkering kunnen organisaties het volgende instrument inzetten: de garantieknop.

Op de volgende pagina's wordt dit instrument toegelicht en zijn documenten te vinden die de implementatie hiervan kunnen ondersteunen.

Inhoud

Simpel Switchen in de participatieketen 2

Inhoud 3

Toolkit garantieknop 4

- Inleiding 4
- Stap 1: Voorbereiding: draagvlak en mandaat 5
  - Route 1: top-down 5
  - Route 2: bottom-up 6
- Stap 2: Procesontwerp en inrichting implementatie 8
  1. Proces uitdenken/ontwerpen 9
  2. Beleidskeuzes 11
  3. Aanvraagformulier 15
  4. Besluitvorming voorbereiden 16
  5. Technische inrichting 17
- Stap 3: Draagvlak creëren en weerstanden doorbreken 20
- Stap 4: Uitvoering, monitoring en evaluatie 25

Beschrijving instrument 27

Toolkit garantieknop

Inleiding

Maak kennis met Jordy

Jordy ontvangt een klein jaar een bijstandsuitkering als hij door de gemeente wordt geplaatst op een tijdelijke baan. Na vijf maanden stopt dit werk plotseling, en moet Jordy weer opnieuw een uitkering aanvragen.

‘Ik dacht: ze kennen me, dus dat zal deze keer wel snel geregeld zijn. Maar dat viel echt tegen. Ik moest weer het hele aanvraagproces door, weer alle formulieren invullen, bewijsstukken aanleveren. Het hele circus weer opnieuw. Ik dacht: waarom? Jullie kennen me toch al? Zoveel is er echt niet veranderd in die vijf maanden. Ik had geen loon meer, dus ik zat krap bij kas. Dus ik heb alles zo snel mogelijk ingeleverd. Maar niet dat het daarna snel was afgehandeld… Het duurde bijna twee maanden voor mijn uitkering weer opnieuw was opgestart.’

Tijdens deze twee maanden komt Jordy al snel financieel in het nauw. Het feit dat het in die twee maanden erg moeilijk is om contact te krijgen met de gemeente en er niet met hem gecommuniceerd wordt over hoe lang het proces gaat duren, bezorgt hem veel stress.

‘Toen heeft het twee maanden geduurd voordat ik mijn uitkering kreeg. Ze hebben nooit gezegd hoe lang dat zou duren. Ik ben 16 juli gestopt met werken, 12 september kreeg ik pas mijn eerste geld. Eerst iets van 700 euro en later kreeg ik met terugwerkende de laatste twee maanden totaal. Maar dan loop je wel achter de feiten aan. Kom je in het rood. En in de schulden. Als het zo moet dan is het helemaal niet handig om te werken. Als je er zoveel weer aan moet doen om je leven weer op de rit te krijgen nadat je gewerkt hebt, en je bent er financieel niets beter van geworden. Als je zoveel werk moet doen om je uitkering te krijgen, dan kun je beter stil blijven zitten en je armen over elkaar houden. Ik heb lekker gewerkt, maar uiteindelijk kostte me dat alleen maar geld’

Het verhaal van Jordy staat niet op zichzelf. Het arbeidsintensieve en langdurige aanvraagproces van een bijstandsuitkering en de financiële onzekerheid die hiermee gepaard gaat, maken veel mensen met een bijstandsuitkering huiverig om de stap naar werk te zetten. Zeker na een lange periode van uitkering, of als het gaat om een tijdelijke baan, zijn dit voor

mensen soms zelfs redenen om helemaal niet te gaan werken. De onzekerheid over of het wel lukt op de arbeidsmarkt en de angst voor het verlies van financiële zekerheid is dan te groot.

Gemeente Amsterdam en de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) constateerden dit ook en besloten dat dit anders moest. Mensen moeten makkelijker de stap naar werk kunnen maken. En mocht het onverhoopt toch niet lukken op de arbeidsmarkt, dan moet een terugkeer naar de uitkering makkelijk en snel gerealiseerd worden. Sterker nog: mensen die binnen zes maanden weer opnieuw een uitkering nodig hebben, zouden de garantie moeten krijgen dat de uitkering, als er in hun situatie geen relevante dingen veranderd zijn, direct weer wordt opgestart. Het idee van **de garantieknop** was daarmee geboren.

In het voorjaar en de zomer van 2024 hebben beide gemeenten dit idee verder uitgewerkt, daarbij gevolgd en ondersteund door Optimalistic en het Instituut voor Publieke Waarden. In zowel Amsterdam als bij de SDD is de garantieknop sinds augustus 2024 operationeel. Sinds 2025 zijn ook steeds meer andere gemeenten op de garantieknop aangehaakt. Zij hebben de werkwijze van Amsterdam en de SDD overgenomen en hierop voortgebouwd.

Om gemeenten die ook met de garantieknop aan de slag willen te helpen, hebben we de belangrijkste lessen en stappen om te doorlopen in deze toolkit samengevat. Elke stap is daarbij voorzien van bijlagen die gemeenten kunnen gebruiken om het proces in de eigen organisatie te ondersteunen en/of te versnellen.

Stap 1: Voorbereiding: draagvlak en mandaat

Het invoeren van de garantieknop start bij het idee om een werkwijze conform de garantieknop in te voeren. Dat idee moet verder worden gebracht binnen de organisatie. De eerste stap is dus om anderen in de organisatie ervan te overtuigen dat een garantieknop nuttig en nodig is, en hiervoor bij de juiste personen het draagvlak en het mandaat te organiseren. Om te kunnen starten met de implementatie van de garantieknop is een duidelijke opdracht binnen de organisatie nodig.

Doel: het krijgen van een ‘go’ op het ontwerpen en inrichten van een garantieknop

Er zijn grofweg twee routes om zo’n ‘go’ te realiseren: top-down en bottom-up.

Route 1: top-down

De eerste route is die van top-down, waarbij er vanuit de politiek of het bestuur de opdracht wordt gegeven om de garantieknop te implementeren. Dit kan bijvoorbeeld volgen uit een motie van de Raad, een opdracht van een wethouder of een besluit van het MT.

De top-downroute kan een effecrieve manier zijn om beweging te creëren. Een politieke of bestuurlijke opdracht biedt structuur en richting: er is bestuurlijke rugdekking, prioriteitstelling en duidelijkheid over beschikbare middelen en mandaten. Dit maakt het eenvoudiger om organisatiebreed afstemming te organiseren en om de garantieknop duurzaam te verankeren in werkprocessen.

> **Tips uit de praktijk: gemeente Amsterdam**
>
> Ervaring binnen Simpel Switchen leert dat een top-down besluit nog geen garantie is op een succesvolle implementatie in de uitvoering, al helpt deze back-up van bovenaf natuurlijk wel. Het is heel belangrijk om alle betrokkenen in de organisatie (beleid, management en uitvoering) goed mee te nemen in het belang en de urgentie van de garantieknop. Besteed hier aan de voorkant voldoende aandacht aan! In de gemeente Amsterdam ontstond het idee voor een garantieknop-achtige werkwijze in de uitvoering. Ook vanuit de politiek was er aandacht voor dit thema. Het idee van een garantieknop werd politiek omarmd en de wethouder heeft de ambtelijke organisatie daarop de opdracht gegeven om een dergelijke werkwijze uit te denken en uit te voeren. Gemeente Amsterdam heeft dit vervolgens vertaald naar de uitvoering door garantieknop als maatregel op te nemen in de programma's 'Iedereen kans op werk' en de 'Agenda Bestaanszekerheid voor Iedereen. Deze programma's bevatten de ambities van het college op de terreinen van werk en Inkomen voor de komende bestuursperiode. Hiermee ontstond bestuurlijke 'rugdekking' voor de verdere ontwikkeling van de garantieknop. Daarnaast zijn ook directeuren, afdelingsmanagers en teamleiders vanaf de start goed betrokken en meegenomen in de achterliggende gedachte van het idee. Aan hen is vervolgens de opdracht gegeven om hun uitvoerende teams hierin mee te nemen. Daarbij was de boodschap: dit is een opdracht van de politiek, dus we moeten dit hoe dan ook uitvoeren (stok), maar het is inhoudelijk ook belangrijk voor onze klanten en het past bij onze dienstverleningsvisie (wortel). Pas toen zij eenmaal aangehaakt waren, is het ontwerpproces gestart.

Route 2: bottom-up

Het idee om te gaan werken met de garantieknop kan ook in de uitvoering of vanuit het middenkader ontstaan. Bijvoorbeeld omdat professionals of leidinggevenden signaleren dat een andere werkwijze nodig is, of omdat zij via anders gemeenten over deze werkwijze hebben gehoord. In dat geval moet van onder naar boven gewerkt worden: de uitvoering moet het bestuur en/of de politiek van de organisatie dan overtuigen van en aanhaken op een werkwijze conform de garantieknop. Wanneer er bestuurlijk mandaat is georganiseerd, is het vervolgens belangrijk dat ook de rest van de uitvoering goed wordt meegenomen op het idee.

Tips uit de praktijk: SDD

Bij de SDD ontstond het idee voor de garantieknop bij een manager in de organisatie. Het hoofd van de afdeling Uitkeringenbeheer wilde graag op deze manier gaan werken. Dat betekende dat eerst het MT van de SDD overtuigd en aangehaakt moest worden. Na een positief besluit van het MT, moest ook de uitvoering worden meegenomen.

Zorg bij deze route allereerst voor een stevig mandaat vanuit het MT. Dit is nodig, om eventuele weerstand in de uitvoering te kunnen doorbreken. Om vervolgens ook de uitvoering mee te nemen, is binnen de SDD een klein kernteam gevormd waarin van alle relevante afdelingen (poort, backoffice, ICT, beleid) iemand betrokken was. Daarbij is ervoor gekozen om alleen mensen die inhoudelijk overtuigd waren van het idee in het kernteam op te nemen.

Bijlagen:

- *Beslisnotitie MT garantieknop Drechtsteden*
- *Raadsbrief Amsterdam*

Stap 2: Procesontwerp en inrichting implementatie

De tweede stap is het uitdenken, ontwerpen en inrichten van het proces en de werkwijze rondom de garantieknop.

Doel: ontwerpen en inrichten van het proces om tot een werkende garantieknop te komen

Tips uit de praktijk

Voor het ontwerpen en inrichten van het proces zijn er twee aanvliegroutes:

- Vooraf het hele proces uitdenken en inrichten. Doe dit bij voorkeur met een klein kernteam waarin uitvoeringsprofessionals van de meest relevante afdelingen betrokken zijn. In Drechtsteden werkte het goed om in een aantal ontwerpsessies het proces uit te denken, beginnend vanuit de grote lijn, toewerkend naar een steeds verdere uitwerking van de details. Tussen de sessies door werden de kernteamleden regelmatig met 'huiswerk' op pad gestuurd. Bijvoorbeeld om uit te zoeken of en hoe het ontwerp technisch uitvoerbaar was, om bij beleid te checken of de voorgestelde route past binnen de beleidsvisie, om de juridische kaders uit te werken en in een latere fase om concreet werkprocessen in te richten. Een tip hierbij: stel een ambitieuze deadline voor wanneer de garantieknop werkend moet zijn. Dit houdt de vaart in het proces en houdt de kernteamleden gemotiveerd. Plan de ontwerpsessies met hoge frequentie (bijvoorbeeld tweewekelijks) en houd het tempo tijdens de ontwerpsessies hoog.
- Eerst een mini-proces uitwerken en op kleinere schaal direct aan de slag gaan. Bijvoorbeeld: we sturen inwoners die uit de uitkering uitstromen een brief dat zij zich – als ze binnen 6 maanden weer een beroep moeten doen op de uitkering – kunnen melden bij een specifieke consulent. Die consulent loopt met de inwoner de checkvragen door en start direct de uitkering op. Al doende leren we dan wat hierin wel en niet werkt, en dit vormt de basis om een groter (meer geautomatiseerd) proces uit te denken en in te richten. In Amsterdam was het idee om op deze manier te starten.

In alle gevallen zijn er een aantal stappen nodig om tot een goed werkende garantieknop te komen:

1. Proces uitdenken/ontwerpen

De eerste stap is uitdenken van hoe het proces rondom de garantieknop eruit moet zien. De contouren van dit proces kunnen tijdens de eerste sessie worden uitgedacht, en in vervolgsessies verder worden ingevuld en verfijnd. In bijgevoegde visual van de SDD is te zien hoe een dergelijk proces eruit kan zien.

Onderdelen van het ontwerp zijn in elk geval:

- Uitdenken aanvraagproces: hoe moet de aanvraag via de garantieknop er inhoudelijk uit zien? Welke informatie is er minimaal nodig om tot een rechtmatige toekenning van de uitkering te komen? Hoe komen we aan die informatie? En – heel belangrijk bij dit onderdeel: hoe voorkomen we dat we meer informatie dan nodig opvragen?

Tips uit de praktijk

Ervaring leert dat het proces in deze fase van het ontwerpproces de neiging heeft om uit te dijen. Al brainstormend voeren mensen allerlei mogelijke uitzonderingsgronden aan op grond waarvan het tóch nodig is om nog extra bewijsstukken op te vragen, of toch nog even die ene extra vraag in de aanvraag op te nemen. Het gevaar is dat je hiermee afdwaalt van het eigenlijke doel van de garantieknop, namelijk: mensen die uitstromen de garantie geven dat ze – als ze binnen 6 maanden weer terugkeren in de uitkering – de uitkering snel en makkelijk weer kunnen opstarten als hun omstandigheden ongewijzigd zijn. Hiermee ontstaat het risico dat er dan toch een aanvraagproces wordt opgetuigd dat zowel de inwoner als de gemeente veel tijd en werk kost en dat steeds meer begint te lijken op een regulier aanvraagproces.

Een tip hierbij: wijs een ‘**hoeder van het doel’** aan. Dit is een lid van het kernteam, dat alles dat wordt ontworpen steeds kritisch toetst aan het doel van de garantieknop en die de teamleden hier continue scherp op houdt. De ‘hoeder van het doel’ stelt bijvoorbeeld vragen als: hoe nodig is het echt om mensen deze bewijsstukken te laten aanleveren? In hoeverre strookt deze extra stap nog met het doel van de garantieknop? Hoe vaak zou deze situatie in het echt voorkomen? Wat is het risico als we deze extra vraag niet toevoegen? Geven we mensen met deze werkwijze inderdaad nog de garantie op een snelle en drempelloze terugkeer in de uitkering?

In zowel Amsterdam als bij de SDD is de conclusie dat het stellen van 4 vragen (over adres, gezinssamenstelling, vermogen en inkomen) volstaat om de aanvraag van de garantieknop-doelgroep rond te maken. Amsterdam heeft hier nog enkele routing-vragen aan toegevoegd, die bij de SDD automatisch worden ingelezen.

Bijlagen:

- *Vragenlijst SDD*
- *Vragenlijst Amsterdam*

- *Doelgroep identificeren en doorleiden naar aanvraagproces garantieknop*: inwoners die zich binnen 6-12 maanden opnieuw melden voor een uitkering, moeten in het aanvraagproces voor de garantieknop terechtkomen en niet in het reguliere aanvraagproces. Er moet dus worden nagedacht over de routes waarlangs mensen zich melden en hoe zij vanaf deze routes naar het aanvraagproces van de garantieknop kunnen worden geleid. Hoe moet dit bijvoorbeeld worden ingericht als mensen zich online via de website melden? Hoe gaat dit als mensen hun consulent benaderen? Wat als mensen het klantcontactcentrum bellen? En wat kan de route zijn voor mensen die via het wijkteam binnenkomen? Breng met elkaar dus de routes in kaart waarlangs mensen zich in jullie gemeente kunnen melden om een uitkering aan te vragen. Bedenk hoe de doelgroep voor de garantieknop hieruit is te destilleren. En denk met elkaar uit hoe mensen vanuit deze verschillende routes in het aanvraagproces van de garantieknop terechtkomen.
- *Uitdenken en inrichten interne workflow en werkprocessen*: als een aanvraag via de garantieknop binnenkomt: wie moet dan wat dan doen? Denk aan: waar (bij welke afdeling en/of medewerkers) moeten de aanvraagformulieren garantieknop binnenkomen? Hoe zorgen we ervoor dat deze snel worden afgehandeld? Welke stappen moeten daarvoor worden doorlopen? Welke medewerkers/afdelingen moeten er nog meer betrokken zijn? De focus van deze stap in het ontwerpproces is: op welke manier komen we zo snel mogelijk van aanvraag tot toekenning?

Tips uit de praktijk: SDD

Binnen de SDD is ervoor gekozen om de aanvragen via de garantieknop niet zoals reguliere aanvragen te laten binnenkomen bij de Poort, maar bij Uitkeringenbeheer (de backoffice/uitkeringsadministratie). Binnen Uitkeringenbeheer is een klein team van medewerkers aangewezen die deze aanvragen afhandelen. Op deze manier borgt de SDD de snelheid en de juiste focus van het proces.

Dit team bekijkt de aanvraag, doet een korte check in de systemen om de juistheid van de antwoorden te checken, overlegt eventueel met de klant en/of zijn/haar oude consulent als er onduidelijkheden zijn en kent de uitkering direct toe als de situatie van de inwoner ongewijzigd blijkt. De inwoner ontvangt hiervan een beschikking. Dit proces neemt maximaal 5 werkdagen, maar in de praktijk meestal 1 of 2 werkdagen, in beslag. Daarna wordt de inwoner aan zijn/haar oude consulent gekoppeld.

Denk bij dit onderdeel ook na over: wat als mensen geen recht hebben op toekenning via de garantieknop, omdat hun situatie bijvoorbeeld wel gewijzigd blijkt? Hoe worden zij dan doorgeleid naar het reguliere aanvraagproces, of naar een voorliggende voorziening?

- *Ambitie in toekenningstijd*: een belangrijk onderdeel van het ontwerpproces is het vaststellen van de ambitie die je hebt als het gaat om de toekenningstijd van de uitkering in het garantieknop-proces: hoeveel tijd mag er maximaal tussen aanvraag en toekenning zitten? Denk bijvoorbeeld aan een maximale termijn van 3 tot 5 werkdagen. Deze ambitie is richtinggevend voor de inrichting van het proces. Het proces moet dus zo worden ontworpen, dat inwoners de garantie hebben dat de gestelde (en gecommuniceerde) ambitie rondom de maximale toekenningstermijn wordt gerealiseerd.

> ***Bijlagen:***
>
> - *Procesvisual garantieknop Drechtsteden*
> - *Beschrijving aanpak/uitvoering garantieknop Drechtsteden*
> - *Werkinstructie garantieknop Drechtsteden*
> - *Werkbeschrijving garantieknop Drechtsteden*
> - *Formulier melding inkomensondersteuning garantieknop Drechtsteden*
> - *Tekst brief bij uitstroom garantieknop SDD*
> - *Werkinstructie garantieknop Amsterdam*
> - *Procesplaat Lansingerland*
> - *Werkinstructie Lansingerland*

2. Beleidskeuzes

Als het proces op hoofdlijnen is uitgewerkt, zijn er een aantal uitvoerings- en beleidskeuzes te maken:

- *Wel of geen check in systemen*? Met het aanvraagformulier van de garantieknop verklaren inwoners of hun situatie ten opzichte van de voorgaande bijstandsperiode al dan niet gewijzigd is op punten die relevant zijn voor hun recht op bijstand. Het is vervolgens aan de gemeente om te beslissen of deze verklaring van de inwoner voldoende is, of dat de gemeente hier nog een extra check op wil doen in bestaande systemen. Gemeente Amsterdam heeft gekozen voor het eerste. De SDD kiest ervoor om wel een snelle check in de systemen (BRP, Suwinet, Suite) toe te passen.

> Bijlagen:
>
> Check in systemen: werkbeschrijving garantieknop SDD

- *Doelgroep (reden beëindiging)*: de garantieknop is in eerste instantie bedoeld voor mensen die uitstromen naar werk en binnen 6-12 maanden weer ene beroep moeten doen op de uitkering. Bij de doorontwikkeling van de garantieknop, blijkt dat de garantieknop ook bij andere uitstroomredenen goed kan worden ingezet. Zo zet de gemeente Súdwest-Fryslân de garantieknop ook in voor mensen die binnen 6-12 maanden vanuit detentie weer opnieuw de uitkering instromen. Ook wordt door verschillende gemeenten nagedacht over inzet van de garantieknop voor mensen met een bijstandsuitkering die vanuit een andere gemeente naar de eigen gemeente verhuizen.
- *Termijn 6 of 12 maanden*: gemeenten maken verschillende keuzes in de termijn waarbinnen de garantieknop kan worden ingezet. Een aantal gemeenten kiest ervoor om de garantieknop open te stellen voor mensen die binnen 6 maanden weer opnieuw een beroep doen op de uitkering. Dit vanuit de gedachte dat er na 6 maanden werk vaak recht is op ww als voorliggende voorziening. Met de (aanstaande) invoering van Participatiewet in Balans, zijn er ook gemeenten die ervoor kiezen om de garantieknop open te stellen voor mensen die binnen 12 maanden weer een beroep doen op de uitkering. In dat geval wordt aan het aanvraagformulier wel een aanvullende vraag toegevoegd of er al een uitkering is aangevraagd bij UWV.
- Enkele specifieke aandachtpunten:
    - Verwijtbare werkloosheid: hoe om te gaan met inwoners die verwijtbaar werkloos zijn geraakt? Dit kan in een regulier aanvraagproces reden zijn voor een maatregel. Dit strookt echter niet noodzakelijkerwijs met de gedachte achter de garantieknop (dat je als inwoner ‘veilig’ de stap naar werk kunt zetten, en daarbij de garantie hebt op een snelle terugkeer in de uitkering als werken om wat voor reden dan ook niet lukt). Gemeente Amsterdam, de SDD en gemeente Súdwest-Fryslân kiezen er om deze reden beiden voor om de verwijtbaarheid van de werkloosheid niet aan de voorkant uit te vragen, maar dit achteraf (dus na toekenning van de uitkering) te laten bespreken en beoordelen door de consulent.

Tips uit de praktijk: Súdwest-Fryslân

In het collegebesluit rondom de invoering van de Garantieknop, onderbouwt de gemeente Sûdwest-Fryslân deze beslissing cijfermatig:

In de praktijk blijkt dat het aantal situaties waarin verwijtbare werkloosheid daadwerkelijk tot een afstemming leidt zeer beperkt is. In 2025 zijn er tot november 44 afstemmingen uitgevoerd, waarvan minder dan 5 (ongeveer 10%) daadwerkelijk hebben geleid tot een aanpassing of herziening van de uitkering wegens verwijtbare werkloosheid. Het aantal uitkeringen dat vervolgens opnieuw is opgestart vanuit verwijtbare werkloosheid is nauwelijks meetbaar – naar schatting minder dan 1% van het totaal aantal heropeningen. Gezien deze cijfers is het effect van verwijtbare werkloosheid op de instroom in de bijstand te verwaarlozen. De nadruk ligt daarom terecht op het wegnemen van drempels aan de voorkant, in plaats van het voorkomen van een beperkt aantal gevallen van verwijtbare werkloosheid.

- Vermogen: Een aanvraag via de garantieknop geldt juridisch gezien als een nieuwe aanvraag. Dat betekent dat de gemeente verplicht is om het vermogen van de inwoner opnieuw vast te stellen. Daarbij kan het zo zijn dat het vermogen van een inwoner – als gevolg van sparen tijdens de bijstandsperiode – inmiddels boven de vermogensgrens ligt. Dit werpt een dilemma op, want als deze inwoner niet was gaan werken, dan was dit ook geen reden geweest om de uitkering te beëindigen. Een garantieknop-aanvraag op grond hiervan afwijzen, strookt niet met de achterliggende gedachte van de garantieknop, die immers bedoeld is om mensen te stimuleren om de stap naar werk te zetten zonder zorgen over de uitkering. Het is dus goed om een afweging te maken hoe hiermee om te gaan.

Tips uit de praktijk

De SDD hanteert hierbij de volgende lijn: bij de aanvraag wordt gecheckt of de situatie van de klant ongewijzigd is. Daarbij hoort ook de vermogensgrens. Geeft de inwoner aan dat het vermogen boven de vermogensgrens ligt, dan onderzoekt de SDD wat daarvan de reden is. Is er gespaard op een manier die tijdens de bijstandsperiode ook niet geleid zou hebben tot een beëindiging, dan kiest de SDD ervoor om met dit vermogen geen rekening te houden. Als de inwoner niet geprobeerd had te werken, was het vermogen immers ook geen gespreksonderwerp geweest.

Gemeente Súdwest-Fryslân motiveert deze beslissing als volgt: als de inwoner aangeeft dat het vermogen (tijdelijk) boven de grens ligt, onderzoeken we de reden daarvan. Is er sprake van sparen op een manier die tijdens de bijstandsperiode ook niet tot beëindiging had geleid, dan nemen we dit vermogen niet als belemmering mee. Zo stimuleren we werk en voorkomen we onbedoelde straffen voor positief gedrag. De controle op vermogen en gegevens vindt plaats via koppelingen met bestaande systemen

(BRP, SUWI, Suite) en wordt ondersteund door de beantwoording van de vragen door de inwoner in het formulier. Hierbij gaan we uit van vertrouwen in de inwoner. In de praktijk zijn gevallen waarin vermogen tijdelijk boven de vermogensgrens uitkomt zeer uitzonderlijk. Het is niet mogelijk om precieze aantallen te geven, omdat we niet registreren hoeveel inwoners tijdelijk vermogen boven de grens hebben. Vanuit de ervaringen van de afgelopen jaren kan worden gesteld dat dit slechts enkele inwoners per jaar betreft – een uitzondering op de regel. Voor hen werkt het beleid dan zoals bedoeld: hun tijdelijk vermogen vormt geen belemmering voor de Garantieknop-aanvraag. Concreet betekent dit dat het uitgangspunt realistisch en hanteerbaar is: het komt zelden voor dat vermogen een rol speelt en het beleid voorkomt onbedoeld dat positief gedrag (zoals sparen tijdens werk of uitkering) wordt bestraft.

- Wachttijd jongeren: Bij een reguliere aanvraag, is conform artikel 41 lid 4 van de participatiewet een wachttijd van vier weken van toepassing voor jongeren tot 27 jaar. De aanvraag van de garantieknop is feitelijk een nieuwe aanvraag en daarom zou dit artikel ook hier gelden. Ook dit strookt echter niet noodzakelijkerwijs met de gedachte achter de garantieknop. Het is dus goed om hierover een standpunt in te nemen.

Tips uit de praktijk

De SDD en gemeente Súdwest-Fryslân hanteren hierbij de volgende lijn: We kiezen ervoor om de wachttijd niet opnieuw aan de jongeren tot 27 jaar op te leggen. Zij hebben bij de eerdere aanvraag de wachttijd immers al doorlopen en de gedachte achter het garantieknop-proces, is om het voor de klant te laten voelen als een eenvoudige hervatting van de uitkering. Het opleggen van een wachttijd van vier weken zou het doel van dit proces doorkruisen en de eerder genoemde drempel voor uitstroom door werk juist verder kunnen verhogen.

3. Aanvraagformulier

Het volgende onderdeel is het definitief maken van het aanvraagformulier voor de garantieknop. Hierbij spelen twee vragen:

- Welke vragen moeten er op het aanvraagformulier komen?
- Welke bewijsstukken moeten inwoners aanleveren?

Tips uit de praktijk

De SDD heeft ervoor gekozen om het aantal vragen tot vier te beperken, waarin de burger verklaart over eventuele wijzigingen in:

- Adres
- Gezinssamenstelling
- Vermogen
- Inkomsten

Inwoners hoeven daarbij geen aanvullende bewijsstukken aan te leveren.

Gemeente Amsterdam hanteert dezelfde werkwijze, maar voegt hier 3 'routing' vragen aan toe, die in Drechtsteden door koppeling van het aanvraagformulier met het systeem automatisch worden ingelezen. Daarnaast vraagt gemeente Amsterdam ook naar eventuele wijzigingen in:

- Het bankrekeningnummer

Ook in Amsterdam hoeven inwoners geen aanvullende bewijsstukken aan te vragen

Gemeente Súdwest-Fryslân zet de garantieknop in voor een bredere doelgroep en hanteert daarbij bovendien een termijn van 12 maanden. Om die reden hebben zij de volgende vragen toegevoegd:

- Reden aanvraag (detentie, einde werk of ziekte)
- Indien werk of ziekte: recht op WW of ziektewetuitkering
- Indien werk of ziekte: WW of Ziektewet aangevraagd?

Bijlagen:

- Inleiding aanvraagformulier SDD
- Vragenlijst SDD
- Vragenlijst Amsterdam
- Vragenlijst Súdwest-Fryslân

4. Besluitvorming voorbereiden

Als het proces op deze manier is uitgewerkt, moet besluitvorming plaatsvinden over of de garantieknop op deze manier kan worden geïmplementeerd. Als het goed is (zie stap 1) zijn

besluitvormers binnen de organisatie al in de eerste fase van het project geïnformeerd en betrokken. Het is aan te raden om in deze fase in elk geval een besluit te vragen over:

- Het voorgestelde proces rondom de garantieknop: aanvraagproces, doelgroep, interne workflow
- De ambitie in toekenningstijd: hoeveel tijd mag er maximaal tussen aanvraag en toekenning zitten?
- Mogelijke risico's en de manier waarop die risico's moeten worden afgedekt.

> **Tips uit de praktijk**
>
> Denk bij besluitvorming niet alleen aan het krijgen van een 'go' vanuit het MT of andere besluitvormers binnen de organisatie. Het is in deze fase minstens even belangrijk om bij de doelgroep zelf te checken of dat wat tot nu toe is uitgedacht afdoende antwoord biedt op het probleem dat zij ervaren.
>
> De SDD heeft in deze fase bijvoorbeeld de cliëntenraad betrokken, en heeft een aantal klanten gevraagd om op het proces mee te kijken en hier feedback op te geven. Dit heeft nog tot de nodige wijzigingen geleid, bijvoorbeeld in de formulering van de vragen op het aanvraagformulier.

Daarnaast kan het nuttig zijn om de wekwijze van de garantieknop op te nemen in de beleidsregels

> **Bijlagen:**
> - Notitie MT SDD
> - Conceptbesluit invoering garantieknop Súdwest-Fryslân
> - Beleidsregel Súdwest-Fryslân
> - Presentatie Garantieknop Lansingerland

5. Technische inrichting

Het laatste onderdeel is de technische inrichting van het proces om de garantieknop in de systemen werkend te krijgen.

Tips uit de praktijk

Let op: in de praktijk blijkt dit voor gemeenten vaak het grootste struikelblok. De capaciteit op ICT afdelingen is vaak beperkt en in sommige gevallen zijn er aanpassingen van softwareleveranciers nodig die soms lang op zich laten wachten. Reserveer dus ruim voldoende tijd voor deze stap.

Aandachtspunten bij deze stap:

- Aanvraagformulier garantieknop op website: het aanvraagformulier voor de garantieknop moet voor inwoners duidelijk vindbaar zijn op de website. Op de website moet duidelijk aangegeven staan dat mensen die korter dan 6 maanden geleden een bijstandsuitkering hebben ontvangen, een aanvraag kunnen doen via de garantieknop

Bijlagen:
- Website SDD
- Website Amsterdam

- Koppeling met DigiD: idealiter komen mensen als ze inloggen met DigiD automatisch in het juiste aanvraagformulier terecht. Dat wil zeggen: als mensen inloggen met DigiD, checkt het systeem automatisch of ze korter dan 6-12 maanden geleden zijn uitgestroomd, en zijn uitgestroomd met als reden ‘werk’ (of andere uitstroomredenen waarvoor de gemeente de garantieknop heeft opengesteld). Als het antwoord op beide vragen ‘ja’ is, komen mensen automatisch in het aanvraagformulier van de garantieknop terecht. Bij zowel SDD als gemeente Amsterdam is dit nu nog niet gerealiseerd. Gemeente Súdwest-Fryslan heeft hier wel een script voor geschreven (zie hieronder bij de bijlagen). Bij de SDD vindt er wel een automatische koppeling plaats met Suite als mensen inloggen met DigiD om te checken of mensen inderdaad voldoen aan de criteria om voor de garantieknop in aanmerking te komen (korter dan 6 maanden geleden uitgestroomd, en uitgestroomd met als reden ‘werk’).

Tips uit de praktijk

SDD heeft het aanvraagproces via koppelingen vanuit DigiD zoveel mogelijk geautomatiseerd:

- Klanten loggen in met DigiD
- Er wordt dan een koppeling gemaakt met DKD voor het vullen van de klantgegevens
- Ook wordt een koppeling gemaakt met Suite om te bepalen of iemand voldoet aan de criteria voor de garantieknop (zie hieronder in de bijlagen een link naar het script dat de SDD hiervoor heeft geschreven):
    - Korter dan 6 maanden geleden uitgestroomd
    - Uitstroom met als reden 'werk'
    - Indien blijkt dat dit het geval is, worden mensen doorgeleid naar het aanvraagformulier voor de garantieknop. Voldoen ze niet aan de criteria, dan komen ze in het reguliere aanvraagformulier terecht

Bijlagen:

- Schema en script koppeling DigiD en Suite
- Script koppeling DigiD en juiste aanvraagformulier Súdwest–Fryslân

- Aanmaken van werkprocessen: zorg ervoor dat aanvraagformulieren garantieknop via een werkproces automatisch bij de juiste medewerker(s) terechtkomen. Dit voorkomt verlies van snelheid en voorkomt dat aanvragen voor de garantieknop onnodig ergens blijven liggen.

Tips uit de praktijk

SDD heeft dit als volgt aangepakt:

- Als een ingevuld aanvraagformulier is afgerond, wordt er automatisch een werkproces ingeschoten in Suite
- SDD gebruikt daarvoor een TC-bestand (transformation configuration) van Schulinck:
    - De leverancier van het aanvraagformulier (Liaan) hangt een code aan het aanvraagformulier van de garantieknop
    - Het systeem van Schulinck herkent op basis van deze code het aanvraagformulier van de garantieknop
    - Dit systeem stuurt het formulier op basis daarvan door naar het koppelvlak 'Aanvragen' van Centric
- Vanuit dat koppelvlak wordt een werkproces aangemaakt

Stap 3: Draagvlak creëren en weerstanden doorbreken

Het invoeren van een nieuwe werkwijze kan op alle lagen in de organisatie vragen of zelfs weerstanden oproepen. Waarom is dit nodig? Mag dit wel van de wet? Wat gebeurt er als mensen misbruik van deze werkwijze maken?

De gemeenten die werken met de garantieknop zijn deze vragen en weerstanden ook allemaal tegengekomen. Toch zijn zij erin geslaagd om deze weerstanden te doorbreken en de organisatie ervan te overtuigen dat de werkwijze conform de garantieknop mogelijk is en past binnen de kaders van wet- en regelgeving.

Een aantal tips daarbij:

Inhoudelijke Argumentatie: zorg dat de inhoudelijke argumentatie op orde is. Waarom is het belangrijk dat de garantieknop wordt ingevoerd? Met welke argumenten kan de organisatie overtuigd worden? Denk daarbij aan:

- Dienstverlening: De garantieknop biedt zekerheid en vertrouwen aan inwoners en draagt daarmee bij aan betere dienstverlening en bestaanszekerheid.

> **Tips uit de praktijk: Súdwest-Fryslân**
>
> De gemeente Súdwest-Fryslân formuleert dit in haar collegebesluit als volgt:
>
> De invoering van de Garantieknop doen we niet alleen om het proces technisch te vereenvoudigen, maar vooral om inwoners meer zekerheid en vertrouwen te geven. We zien dat mensen vaak wíllen werken, maar dat angst voor financiële onzekerheid bij terugval hen tegenhoudt. Met de Garantieknop nemen we die angst weg: we laten zien dat werken loont, ook als het tijdelijk niet lukt.

- Aansluiting op gemeentelijke visie of beleidskader: Laat zien hoe de garantieknop aansluit bij de eigen visie of uitgangspunten of het beleidskader
- Aansluiting op landelijke ontwikkelingen: de garantieknop sluit aan bij verschillende landelijke ontwikkelingen. Denk aan Participatiewet in Balans en het programma Simpel Switchen in de Participatieketen. Het kan voor het draagvlak in een organisatie helpen als duidelijk wordt gemaakt dat en hoe de garantieknop hierbij aansluit.

Tips uit de praktijk: Súdwest-Fryslân

Gemeente Súdwest-Fryslân formuleert dit als volgt:

De gemeente Súdwest-Fryslân wil inwoners ondersteunen bij het zetten van stappen richting werk en participatie. Dit doen we niet door regels te versoepelen, maar door onnodige drempels weg te nemen die groei en zelfredzaamheid in de weg staan. De Garantieknop maakt het voor inwoners eenvoudiger om (opnieuw) werk te proberen, met de zekerheid dat hun bestaanszekerheid gewaarborgd blijft wanneer het tijdelijk niet lukt.

Deze aanpak sluit aan bij het landelijke programma Simpel Switchen in de Participatieketen, waarin wordt benadrukt dat mensen “makkelijk en veilig moeten kunnen switchen naar een betaalde baan of andere passende werkplek, zodat zij stappen durven zetten” (bron: Simpel Switchen). Ook volgens Divosa en de VNG draagt het vereenvoudigen van het aanvraagproces bij aan het verminderen van onzekerheid over inkomen en ondersteuning (bron: Divosa – Van (ander) inkomen naar Participatiewet). De Rijksoverheid benadrukt dat het programma erop gericht is dat mensen “als het werken even niet lukt, terug kunnen vallen op hun uitkering”, en in een Kamerbrief wordt dit principe samengevat als “bij een switch altijd een veilige weg terug” binnen de participatieketen (bron: Rijksoverheid – Participatiewet, Eerste Kamer, Kamerbrief Simpel Switchen).

Door deze landelijke uitgangspunten lokaal te vertalen naar de Garantieknop, draagt de gemeente bij aan meer zekerheid van bestaan, vertrouwen in de dienstverlening en het wegnemen van onnodige drempels bij de stap naar werk.

- *Interne toetsing en afstemming*: het is daarnaast het overwegen waard om de werkwijze af te stemmen met en te toetsen bij een aantal sleutelfiguren binnen de organisatie, om te laten zien dat risico’s zoveel mogelijk zijn afgedekt. Denk hierbij aan de accountant, de privacy-officer, clientenraad,
- *Juridische check*: het is daarnaast goed om een juridische check te doen op het uitgedachte proces: voldoet het proces aan de wettelijke kaders? Motiveer daarbij waarom dit wel/niet zo is.

Bijlagen:

- Wetgevingsanalyse garantieknop

Specifieke thema's:

- Bewijsstukken: onderbouw goed dat en waarom het opvragen van bewijsstukken in het geval van de garantieknop niet noodzakelijk is. De Participatiewet geeft gemeenten ruimte om bij herhaalde bijstandsaanvragen (binnen 6 tot 12 maanden) een minder belastende aanvraagprocedure te gebruiken. Gemeenten mogen zelf bepalen welke bewijsstukken ze opvragen. Als gegevens al bekend zijn uit andere administraties, hoeven deze niet opnieuw bij de inwoner opgevraagd te worden. Dit staat in artikel 53a van de Participatiewet en artikel 30c van de Wet SUWI.
- Misbruik: een van de vragen die regelmatig terugkomt vanuit de organisatie is die van misbruik: gaat deze werkwijze er niet toe leiden dat er (onterecht) bijstandsuitkeringen worden toegekend aan mensen die eigenlijk niet voor de garantieknop in aanmerking komen? Gaan mensen die een uitkering aanvragen geen misbruik maken van deze route om een omslachtige reguliere aanvraag te omzeilen? Het is belangrijk om te laten zien hoe dit risico wordt afgedekt.

Tips uit de praktijk: Súdwest-Fryslân

Risico op misbruik wordt beperkt door het stellen van gerichte ja/nee-vragen, slimme systeemverificaties en het feit dat bij de oorspronkelijke (eerste) aanvraag al een volledige toetsing heeft plaatsgevonden. Let op: ook al ligt de oorspronkelijke aanvraag soms langer dan 12 maanden geleden, de Garantieknop is alleen van toepassing als de uitstroom minder dan 12 maanden geleden heeft plaatsgevonden. Dat maakt het aannemelijk dat veel informatie nog actueel is.

- AVG: besteed ook aandacht aan de AVG

Tips uit de praktijk: Súdwest-Fryslân

De AVG is een kaderwet die altijd geldt bij het verwerken van persoonsgegevens. Wetgeving zoals de Participatiewet en de Wet SUWI geven specifieke invulling aan hoe gemeenten binnen dat AVG-kader gegevens mogen gebruiken.

In het kort:

Onderwerp	**Regeling Pwet/SUWI**	**Relatie tot AVG**
Wat mag je vragen van de inwoner?	Artikel 53a PW: alleen wat nodig is, rest via andere bronnen	Dataminimalisatie
Mogen gegevens uit andere systemen worden gebruikt?	Ja, via artikel 30C SUWI en Suwinet	Toegestaan mits noodzakelijk en beveiligd
Wanneer mag je eerder verstrekte gegevens hergebruiken?	Nu al deels toegestaan: straks explicieter in artikel 43a PW	Mag, mits rechtmatig, transparant en met doelbinding
Moet de inwoner toestemming geven?	Alleen als dat nodig is buiten de wettelijke grondslag	AVG vereist een wettelijke grond of expliciete toestemming

Zolang de gemeente handelt binnen de genoemde wetsartikelen en zorgvuldig omgaat met gegevens (inclusief interne procedures en toezicht door de Functionaris Gegevensbescherming), is het gebruik van bijvoorbeeld Suwinet of een verkorte aanvraagprocedure juridisch toegestaan én AVG-proof. Dit voorstel is voorgelegd aan de Privacy Officer en akkoord bevonden.

Stap 4: Uitvoering, monitoring en evaluatie

In de laatste stap gaat de garantieknop 'live'. Vanaf dit moment is het de bedoeling dat klanten die zich binnen zes maanden na het einde van hun voorgaande bijstandsperiode weer opnieuw bij de gemeente melden, en van wie de situatie sinds die voorgaande bijstandsperiode op de punten die voor het recht op uitkering van belang zijn niet is gewijzigd, hun uitkering snel weer kunnen opstarten via de garantieknop. Zij hoeven dus niet langer het reguliere aanvraagproces door.

Voor deze livegang zijn een aantal zaken van belang:

- Communicatie: informeer inwoners over het bestaan van de garantieknop. Neem in de beïndigingsbrief een tekst op over de garantieknop, benoem de garantieknop in uitstroomgesprekken, geef de garantieknop een duidelijk zichtbare plaats op de website en stuur een persbericht rond.

> Bijlagen:
> - Tekst voor beïndigingsbrief bij uitstroom SDD
> - Persbericht SDD
> - Flyer Lansingerland
> - Filmpje Lansingerland

- Monitoring en evaluatie: het is daarnaast goed om een plan te maken voor de monitoring en evaluatie van de garantieknop. Denk daarbij in elk geval aan:
    - Monitoring op korte en middellange termijn: bel de eerste paar klanten na om te vragen wat hun ervaringen waren met de garantieknop. Evalueer na de eerste paar aanvragen het proces: kunnen we de garantie die we afgeven met de garantieknop inderdaad waarmaken? Lukt het om de uitkering snel (genoeg) toe te kennen? Werkt de workflow die we hebben uitgedacht, of moeten we daar nog zaken in aanpassen? Als er mensen worden uitgesloten van de garantieknop-route: wat is daarvan dan de reden en is dit inderdaad legitiem? Bespreek dit soort monitoringsvragen in de eerste fase tenminste tweewekelijks met het kernteam, zodat snel kan worden bijgestuurd als dit nodig is.
    - Evaluatie op langere termijn: kwalitatieve en kwantitatieve effecten van de garantieknop: hoe vaak wordt er gebruik gemaakt van de garantieknop, door welke doelgroep(en), wat is het effect op klanttevredenheid, op de toename van de uitstroom, etc. Daarnaast is het goed om ook de in de ontwerpfase benoemde risico's

te monitoren: in hoeverre doen deze zich inderdaad voor en in hoeverre is op grond daarvan bijsturing nodig?

Beschrijving instrument

Titel	Garantieknop
Overgang	*Van werk weer terug naar uitkering*
Vraag inwoner	De stap naar werk vanuit de uitkering is voor mensen vaak een heel grote. Het loslaten van de zekerheid van de uitkering, twijfels over of het wel lukt op de arbeidsmarkt en de wetenschap dat het – mocht het onverhoopt toch niet lukken – vaak weken of zelfs maanden duurt voor de uitkering weer opnieuw is opgestart, met daarbij de twijfel of er dan nog wel recht op uitkering bestaat, zorgen ervoor dat mensen de stap naar werk niet durven te zetten.
Probleem huidig stelsel	Het aanvragen van een uitkering is in veel gemeenten een langdurig en arbeidsintensief proces. Mensen moeten veel bewijsstukken aanleveren, en gemeenten hebben vaak meerdere weken (tot soms wel maanden) nodig om te beslissen of er ook daadwerkelijk recht is op een uitkering. Al die tijd zitten mensen in onzekerheid over of ze de uitkering nu wel of niet gaan krijgen. Ze moeten deze periode bovendien zelf financieel zien te overbruggen. Als mensen na een periode van werk binnen 3 maanden weer terugstromen in de uitkering, hanteren sommige gemeenten een verkorte aanvraagprocedure. Ook deze verkorte aanvraag geeft de inwoner echter geen zekerheid dat de uitkering daadwerkelijk weer wordt opgestart. Bovendien moeten ook in dit geval vaak alsnog de nodige bewijsstukken worden aangeleverd. Voor wie langer dan 3 maanden werkzaam is geweest, is deze verkorte aanvraag bovendien niet beschikbaar. Deze mensen moeten het reguliere aanvraagproces, met alle bijkomende onzekerheid en administratieve lasten, weer opnieuw door.
Behoefte inwoner	De wetenschap dat je zonder zorgen over je uitkering de stap naar werk kunt maken. De garantie dat de uitkering snel en zonder onnodige drempels weer wordt opgestart als het onverhoopt toch niet lukt op de arbeidsmarkt.
Doel oplossing	Mensen durven sneller de stap naar werk vanuit de uitkering te zetten. De uitstroom uit de uitkering neemt toe. Als mensen toch weer een stap terug de uitkering in moeten maken, dan kan dit snel en drempelloos.
Beschrijving oplossing	De garantieknop geeft mensen die vanuit een bijstandsuitkering uitstromen naar werk de garantie dat zij, als zij binnen zes tot twaalf maanden toch weer een uitkering nodig hebben, de uitkering vrijwel direct weer kunnen opstarten.

	De garantieknop werkt heel simpel: ● Mensen die zich binnen 6-12 maanden na beëindiging van de uitkering weer bij de gemeente melden, worden doorgeleid naar het aanvraagproces 'garantieknop' ● Ze beantwoorden 4 ja/nee vragen om te bepalen of hun situatie ten opzichte van de eerdere bijstandsperiode is veranderd: ○ Is het adres nog hetzelfde? ○ Is de gezinssamenstelling nog hetzelfde? ○ Is het vermogen nog hetzelfde? ○ Zijn er nog andere inkomsten? ● Geeft de inwoner aan dat de situatie ongewijzigd is? Dan wordt de uitkering direct weer opgestart. ● Eventueel vindt er achter de schermen nog een check plaats in bestaande systemen (Suwinet, BRP, uitkeringssysteem) Mensen krijgen zo de garantie dat zij – bij een ongewijzigde situatie op bovenstaande punten – direct weer terug kunnen in de uitkering.
Toegevoegde waarde	De veronderstelling is dat het wegnemen van onzekerheid over de toegang tot de uitkering drempels wegneemt om de stap naar werk te zetten. Mensen zullen daardoor sneller geneigd zijn de stap naar de arbeidsmarkt te zetten en de uitstroom neemt toe.
Standaard	Besluit binnen 1 week
Bronnen	Sociale Dienst Drechtsteden Gemeente Amsterdam Gemeente Súdwest-Fryslân Gemeente Lasingerland Optimalistic Instituut voor Publieke Waarden